Сшиток 25. 1. падол. 1922.

Ціна 15ц. 10 за $1.25

ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

Єлена скоро проходила вулицею.

Обняло його якесь прикре почуванє, коли так в ніч самий одинцем йшов полями й тепер доперва побачив, що було се дуже нерозважно здавати ся на ласку чужого чоловіка, до якого вже з гори не мав довіря.

Коли прийшов на означене місце, не застав там ні того хлопця, ні Вайтленда й нетерпеливо проходжував ся то в одну, то в другу сторону.

Охота побачитись зі старим паном, відганяла від нього всї злі думки. В думцї уявляв собі як то дуже зрадїє старий барон, коли його так несподївано побачить.

Вірному, старому слузї аж сльози станули в очах на думку про терпіня барона й тїшив ся, що може вдасть ся йому тепер допомогти.

І як він його застане? Чи терпіня, невигоди та непевність не погіршать стану його здоровля? Чи може застане його в небезпецї житя?

Коли так старий Іван в задумі проходжував ся то сюди, то туди, не доглянув того, як хтось висунув ся із лїса та наближав ся до стодоли.

Іван оглянув ся доперва тодї, як незнакомий станув побіч нього. Він жахнув ся.

— Ах, ось і ви! — кликнув і зрадїв — так давно вже вас вижидаю!

Привитали ся ввічливо, при чому Іван не доглянув, як той слїдчим оком його обкинув.

Раз ще оглянув ся Іван за Вайтлендом, що обіцяв наспіти й в разї потреби або навіть якої небезпеки, стати йому до помочі.

Зітхнув тяжко, коли побачив, що Вайтленда таки нема й рад-не-рад мусїв самий один піти із тим хлопцем.

— І щож — спитав, звертаючись до нього — чи зробиш так, щоб я міг поговорити із бароном? Чи думаєш, що нїхто нам в сьому не перешкодить?

Хлопець засміяв ся.

— Не бійте ся — сказав — нїкого більше тут нема, самий я лиш остав, щоб доглядати увязненого! Заведу вас до нього і зможете із ним говорити, як довго самі забажаєте! Чи маєте гроші при собі?

Старий притакнув головою. Тепер прийшло йому на думку, чи не вдало би ся приєднати собі того хлопця й при його допомозї висвободити старого пана.

Почав випитуватись його ,що думають із старим бароном зробити, але хлопець був дуже маломовний і здержливий й так зручно виминав Іванові питаня, що той не зміг ніщо від нього витягнути.

Тому рішив инакше взяти ся до того. Розповів хлопцеви, що немає на світі нікого близшого від старого пана, та що радо віддав би всі свої ощадности, колиб за се міг купити йому свободу!

— Як радо взявби я барона до себе, щоб його доглядати . . . — добавив при кінці.

Не бачив злобної усмішки на лици молодого хлопця, що нарешті отягаючись сказав:

— Надумаю ся ще й дам вам знати! Оставте мені свою адресу, щоб тоді я міг із вами порозумітись!

Старого Івана майже горячка брала з причини тої непевности.

Йдучи дальше разом, вони наближились до малого ліску. Хлопчище тепер став якось дивно розсіяним й на питаня старого відповідав короткими словами.

Нараз спинив ся а вказуючи рукою в бік сказав:

— Гляньте в ту сторону, чи не побачите там відблисків вогня?

Не прочуваючи чогось злого, відвернув ся старий Іван, але в туж саму миль почув із заду сильне вдарене в голову й, ні голосу не видавши зі себе, впав без тямки на землю.

Хлопець похилив ся над ним із побідною усмішкою й остро глянув старому в лице.

— Бачиш, як скоро діпняв я своєї цїли! — насміває ся. — Чому-ж ти старий був таким дураком, що зараз тих 500 ґульденів приніс із собою? Щось вигіднїйшого ти навіть не був в силї придумати!

Перешукував кишенї обезтямленого чоловіка, аж поки тих 500 ґульденів знайшов.

Потім відсунув ся на бік, а захсвавши гроші в дуплї дерева, ладив ся до повороту.

Хвилю ще надслухував. Відтак зложив обі долонї, притикнув до уст й добув із себе якийсь дивний крик, немов умсвлений поклик.

Може з десять хвиль минуло в супокою. Нарештї за-

шелестіло щось в корчах та з поміж них виринуло лице якогось мущини.

Коли він побачив молодого хлопця, спитав:

— Но — і щож стало ся?

Хлопець кивнув головою і вказав на простягненого Івана. Незнакомий мущина приступив і похилив ся над безпорушно лежачим слугою.

— Хиба ти його не... — і звернув ся з питаючим поглядом до молодшого.

— Ні, ні! — перебив той йому — се дурниця! Колиб не так старий, був би навіть свідомости не стратив!

— Яб хотів щоб бароніха тепер скоро прийшла! — тягнув дальше незнакомий. — Ходи, Антосю, возьмім його звідси!

Та перше всього почав перешукувати його кишені, а коли не знайшов нічого, недовірчиво глянув на хлопця.

— Що, ти вже забрав? Покажи!

Хлопчище зареготав ся злобно.

— Дураку! — кликнув — чи ти думаєш, що старий аж на стільки не мав розуму, щоб брати гроші із собою тоді як мав стрінутись зі мною?

— Я бачу, ти вже обшукав його! — допитував старший.

— Зовсім ні! — була відповідь хлопця. — Лиш декуди заглянув, але знайшов те саме, що й ти! Крім револьвера не мав більше нічого.

— Ходи сюди, бери його! Через нього зможемо витиснути із баронихи досить гроший!

Хлопець ніщо на се не сказав, лише підійшов в корчі та витягнув із відтам два патики передом вже підготовлені на ноші. Положили на них обезтямленого старця, підняли ноші й пропали десь у безвістях ліса.

Але що бароніха мала спільного із тим нападом?

Коли Іван, відгрожуючись, вийшов із палати, стривожена бароніха пішла до синової кімнати, щоб із ним порадити ся, як зарадити можливій небезпеці зі сторони старого Івана.

Але барона Альфонса вже не було в дома. Пішов до своїх вірителів щоб бодай найважнійші свої довги поплатити, відтак мав поїхати до ґрафа Солмсберґа.

Так бароніха розчарована знова вернула до своїх кімнат, але ніяк не могла знайти супокою. Обавляла ся, що Іван задумав щось проти ньої зробити — роз'ярена тою думкою знова зірвала ся із сидженя й дальше продовжувала свою біганину по кімнаті.

Нараз спинила ся й задивила ся в даль. Лице її поблідло — лиш в очах поблискував гидкий вогонь злоби.

— Мушу, мушу! — воркотіла — старий про все знає далеко більше, як можу прочувати і одно його слово може мені накликати ціле нещастє. Треба щось робити! Хоч як облидливим є се для мене, то однак буду мусіла порозуміти ся із тим хлопцем. Нема иншого вибору! Коли так не зроблю, то за пару днів можу жалувати! Я вже зайшла за далеко, щоб могла тепер вертати. Або він, або я! Хто скорше із нас справить ся, той побідить!

З її слів та із виразу лиця пробивала рішуча постанова. Ні хвилї не отягаючись, перебрала ся навіть без помочі служниці.

Наділа простеньку спідницю і, поки ще вийшла на вулицю, закрила лице густою сіткою.

Пішла тою самою дорогою, що перед кількома тижнями — до мешканя Алфельда.

На щастє застала його в дома. Здивував ся чимало побачивши достойну паню знова у себе. Але не дав її сього пізнати а привитав її з милою усмішкою.

— Чи пані баронова приходять мене похвалити за се, що я добре списав ся з припорученою мені вами роботою? — спитав.

Бароніха глянула на нього хмарним поглядом.

— Оставте се! — сказала зневажливо — не забувайте, пане, з ким говорите!

Алфельд знова підсміхнув ся.

— Зовсім ні, ласкава пані бароново! Знаю дуже добре що пані баронова є жінкою барона Герварта, котрого я після бажаня ласкавої пані...

— Мовчіть! — перебила йому із гнівом. — За се я вам добре заплатила, але я не надіяла ся такої безличности від вас!

Він грізно поглянув із під ока, а відтак сказав злобно:

— Так за щож пані заплатили мені тих 5,000 ґульде-

нів?

— Щоб мати супокій! — відрубала — щоб позбути ся вас та вашого жебрацтва! Але даймо сьому супокій! Я прийшла сюди не по се, щоб із вами сваритись!

Замовкла. По хвилї знова спитала:

— Чи пригадуєте собі старого слугу, що вас вперве привів був до мене?

— Чи панї мають на думцї старого Івана, слугу барона Герварта?

— Того самого! — притакнула. — Я підозрівала його що він має якісь лихі наміри супроти мене й сьогодня прогнала його з роботи! Обавляю ся, що він із пімсти старає ся ще більше менї шкодити, а хоч не має супроти мене ніяких доказів в руках, то однак я-б радо бажала перешкодити прикростям, які з причини його балачок могли-б звалитись на мене!

— Пощо так много слів, панї бароново?! — зареготав ся Алфельд. — Вистане, коли менї скажете, що мушу його спрятати!

— Так! — виціДила бароніха ,спускаючи в низ очи перед пронизуючим поглядом опришка. — Хочу його спрятати — але не так — як ви думаєте!

— Прошу ясно виразитись, панї бароново!

Бароніха не зараз відповіла. Видно, було її тяжко знайти відповідний вираз.

Нарештї рішучо підняла голову й дивлячись прямо в очи Алфельдови, сказала:

— Так! Хочу позбутись того чоловіка з очий — раз на все!

Алфельд підскочив нагло й закричав:

— Так маю його вбити?

Бароніха нїщо на се не відповіла — але в її очах він вичитав, що не помилив ся.

Він схопив ся з місця й скорим ходом став проходжуватись по кімнатї; бароніха водила за ним цїкавим поглядом.

Після довшої хвилї спинив ся перед ньою й промовив:

— Сим разом, панї, не можу вам служити! Не хочу вдавати так дуже чесного, але дотепер я ще нікого не вбив й тепер не хочу обтяжувати свойого сумлїня! Прошу, постарайте ся о кого другого!

Бароніха незначно всміхнула ся — відтак спокійно відповіла:

— Чи за дурну мене вважаєте, пане Алфельд, що передімною граєте таку комедію? Колиб я не знала, що вам ходить о якнайбільшу суму гроша... але я вже згори про се знала й думаю, що ваша робота буде добре заплачена.

Даю вам 5,000 ґульденів!

Алфельд спустив очи в низ й надумував ся, що дальше почати.

Нараз підняв голову, бо почув чийсь хід по сходах. Хотів підійти до дверий, але надумав ся й вказав баронисї сусїдню кімнату, щоб там сховала ся.

Бароніха послухала, але на відходї ще сказала:

— Рішіть ся, пане, бо нема потреби тут менї вижидати, коли не хочете сього зробити для мене!

— Прошу, заждіть! — відказав коротко й запер за ньою двері.

Бароніха тепер заспокоїла ся — вона знала, що все вже якось піде.

Коли Алфельд втворив двері, побачив перед собою молодого хлопця. Кивнув на нього, щоб тихо заховував ся, але хлопець, не побачивши нікого в кімнатї, не знав як собі те все пояснити.

Нагло всміхнув ся, бо почув запах перфумів.

— Фіялки! — сказав притишеним голосом.

Алфельд кивнув головою.

— Бароніха є там! Прийди за пів години!

Хлопець послушно відійшов, а коли Алфельд підійшов до дверий, втворив їх і випустив звідтам бароніху, вона, не сїдаючи навіть, спитала:

— Так відповідайте, пане Алфельд! Мій час дорогий!

— Буду мусїв ще надумати ся, панї бароново! Убійство, се тяжка справа...

— Але 5,000 золотих ще тяжчі! — всміхнула ся з погордою.

— О, помиляєте ся, панї! — сказав. — Менї за се належалоб ся бодай 10,000!

— Чи ви здуріли? — кликнула, відсуваючись нерадо. — Се безличність!

Алфельд здвигнув байдужо раменами.

— Коли вам, пані, се за много, то нехай старий Іван пожиє собі ще троха! Мені він не заваджає!

Бароніха ненависно глянула на нього.

Що-ж мала тепер зробити? Чи може мала залишити здійснене свойого наміру.

— Будьте більш розсудливим, пане Алфельд — почала знова. — Коли ви старого...

Але не дав її докінчити.

— Прошу вас, не трудіть ся, пані бароново! Або пані дадуть 10,000, або будуть мусіли пошукати кого другого!

Тепер вже вона пізнала, що мусить подати ся і сказала:

— Нехай вже буде так, як ви хочете! Але одно услівє ставляю: Хочу бачити тіло вбитого!

— Пощо вам бачити тіло? — сказав остро й захмарив ся.

Бароніха всміхнула ся злобно.

— Бо хочу бути певною, що не видам гроший за дармо! — сказала. — Инакше не пристаю на се!

Алфельд пізнав по її рішучій мові, що від сього не дасть ся відвести.

— Хай буде по вашому, пані бароново! — сказав. — Наколи вам справляє приємність бачити свою жертву перед закопанєм, то звідомлю вас про виконанє вашого припорученя! Але де мені шукати за тим чоловіком, коли він вибрав ся із вашої палати?

— Того вже не знаю! — відповіла бароніха. — Самі вже мусите його відпитати, пане Алфельд! Ось вам 1,000 ґульденів на початок.

Положила гроші на стіл і спускаючи сіточку, добавила вже на відході:

— Ще одно мушу собі застерегти! Коли після всього додам вам ще 9,000 золотих, то між нами все буде скінчене! Не забувайте, що я також і вас матиму в руках!

Алфельд потвердив се кивненєм голови й на пращанє схилив низенько голову.

Але тільки зникла бароніха поза дверима, як злобна усмішка викривила лице опришка.

— Попамятаєте мене, пані бароново! Так вас підведу, що ликуючих в небі ангелів почуєте!

Кілька хвилин пізнійше втворили ся двері й молодий

хлопець, що був тут вже попереду, вбіг до кімнати.

Мовчки виймив із кишені одержані від Альфонса гроші, відтягнув 1,500 золотих а решту доручив Алфельдови.

— Я вже дав Леопольдови його частку! — промовив.

Алфельд не відповів на се. Мовчки сховав гроші в кишеню й питаючим поглядом спочав на хлопцеви, що здавалось, мав йому ще щось сказати.

Найперше, хлопець розповів йому про свою стрічу із молодим бароном Альфонсом, а відтак про розмову із старим Іваном.

Алфельд зрадів — значить, не потребував за старим довго шукати!

Доперва тепер сказав хлопцеви за чим бароніха навідувалась до нього.

Рішили не вбивати Івана, щоб тим чином не дістати ся в руки баронихи, а радше тримати її в своїх руках й добре використовувати!

Того самого вечера ще пішов Алфельд до ньої, а коли там представив ся під іменем фон Велтена, ніхто не бувби в силї в богатому панови пізнати того гільтая та опришка.

Здивувала ся чимало, коли повідомив її, що вже зараз завтра возьме ся до припорученого діла. Се було її не зовсім під лад, що Алфельд зараз буде домагати ся заплати, а вона не мала досить гроший. Числила на гроші, які Альфонс мав дістати від ґрафа Солмсберґа, однак тепер мусіла позбути ся тої гадки а старатись деинде о гроші.

Алфельд назначив місце і час, коли мала переконати ся, що її приказ сповнили й після сього хотів вийти.

Однак бароніха спинила його.

— Прийдіть після завтра в той самий час! — сказала. — Заплачу вам решту гроший!

Алфельд здивовано видивив ся.

Пощо мав ще приходити? Чому зараз завтра не мала би йому заплатити?

Бароніха підсміхнула ся.

— Мушу бути певною за що даю гроші! — сказала. — Хочу сама власними очима переконати ся про те! А щоб я могла зробити, колиб у вас рушило ся сумлїнє і

колиб ви, замісць вбити старого Івана, від мене силою гроші відібрали?...

Лице опришка навіть не здрігнулось.

— Як самі бажаєте, пані бароново! — сказав він супокійно й вийшов з кімнати.

Після його відходу покрило ся сумом лице баронихи. Ще троха вона проходжувалась по кімнаті, відтак вернула до свойого будуару.

— Ніщо не поможе! Нема иншого вибору! — воркнула під носом й втворивши шафу виймила із відтам скриночку із дорогоцінностями. Дивилась на них через кілька хвиль, потім скоро прибрала ся, й загорнувшись в довгий темний плащ, вийшла бічною фірткою з парку на вулицю.

Зайшла до лихваря, в якого сї дорогоцінности перевела на гроші, а коли знова опинилась на вулиці, аж лекше зітхнула.

Дістала не лиш тілько, що Алфельдови мала заплатити, але ще о много більше. Не надіяла ся навіть так користної продажі.

Другої днини бароніха була сильно подражнена. Альфонс буяв десь поза домом, що було її дуже на руку, бо не хотіла, щоб він знав про те, що тепер робила.

Барон Альфонс, річ природна, мавби свої сумніви й старав би ся її відвести від того наміру!

Ось вже й вечір настав — годинник вибиз десяту годину.

Бароніха перебрала ся не до пізнаня й незаприміто вийшла із помешканя. Мимо всього таки не йшла головними вулицями, в страху, щоб хто її не пізнав.

Дорогою йшла досить відважно, але коли увійшла в ліс стало їй якось дуже немило.

Жалувала вже навіть, що не наймила повозки, але зараз же знайшла оправдане, що се могло її легко зрадити!

Набрала відваги, потішаючи себе думкою, що їй чейже ніщо не станеть ся, бо Алфельд знає, що вона не має гроший при собі!

Так йшла дальше до місця, де мала стрінутись із ним. Не могла однак знайти дороги й думала, що заблудила.

Якраз спрямилась вертати на узлїсє, щоб там розглянутись куди йти, коли се нараз стрепенулась й аж крикнула зі страху.

Саме перед ньою звідкись виринув якийсь незнакомий чоловік, й запинив її відворот.

Бароніха станула немов задубіла й поступитись дальше не мала сили. Із уст незнакомого вихопив ся протяжний сміх глуму.

— Не бійте ся, пані бароново! — сказав, а не був се ніхто инший, як Алфельд. — Ніщо злого вам не станеть ся! Бачите, се велика ріжниця сидіти в теплій кімнаті та укладати собі ріжні забаги, а зайти у темний ліс й шукати за жертвою, яку маєть ся убити! — Що? Від давна вже слїдую за вами й бачу, що пані блудять! Тому вийшов я із кущів, щоб вас на дорогу вивести! Ходіть пані зі мною! Побачите, що я слова дотримав!

Почувши се бароніха затремтїла. Страх великий її тепер напав на саму думку про те, що буде мала побачити.

Мовчки йшли дальше й ніхто нічної тишини не перебивав.

Нарештї, може після півгодинної мандрівки, спинив ся Алфельд. З розмислом обводив її довгою дорогою й скручував много разів в ріжні сторони, щоб її змилити що до положеня того місця, так, щоб вдруге не змогла туди зайти.

Зійшла на стрімку стежку а серце у ньої живійше забило.

— Сходіть в долину! — сказав Алфельд, і, взявши її за руку, втягнув в якесь темне місце ,де сейчас єгипетська темрява її оповила.

— Заждіть, пані, зараз засвічу! — сказав, пустивши її руку.

У баронихи товкло ся серце зі страху, наче той молот, а вся кров так і вдарила в голову.

За хвилю знова з'явив ся Алфельд із ліхтарнею в руках і кивнув головою, щоб вона йшла за ним. Але вже після кількох ступінів, спинила ся, немов задубіла й остовпілими очима вдивила ся в смертельно бліде лице чоловіка, що непорушно, з замкненими очима лежав на землї.

Збіліла мов стїна й закрила лице руками.

Коли се побіч ньої дав ся чути насмішливий голос Алфельда ,який розбурхав її із одубіня:

— Прошу вас, пані бароново, наближіть ся до нього й переконайте ся, що ваша воля здійснила ся!

Стрепенулась на звук його голосу й хотіла відвернути ся, але опанувала себе й зібрала останки відваги.

Не повинна бояти ся! Мусіла дійсно переконати ся, чи Іван вже не жиє та в будуччині не стане її в дорозі!

Тож підняла ногу, щоб станути йому на груди.

Але в ту-ж мить видало ся її, немов хтось із боку приступає до ньої. Мимохіть відвернула ся а з її уст добув ся дикий крик.

Лице її викривило ся зі страху. Метнулась взад, немов буком дістала по голові й без тямки повалила ся на землю.

РОЗДІЛ LXXX.

СТРАШНА ПІМСТА.

Якийсь час Єлена була немов приголомшена зі страху, коли дізнала ся від старого слуги, що той, що мав заручити ся із ньою, не був князем Нелідовим.

— Всемогучий Боже! — кликнула, прийшовши до себе, і вхопила старого за рамя. — Чи ви не помиляєте ся в сьому?

Що-ж мені тепер почати? Чи можу отверто йому сказати, про се, що я дізналась від вас?

Старий слуга заперечив рухом голови й відповів:

— На разї прошу із тим затримати ся, княжно! Найперше самий ще хочу про се ліпше переконати ся! Раджу вам мовчати й нікому не згадувати про се, що чули від мене! Може мені вдасть ся ще знайти й другі докази, щоб того обманця зовсім здемаскувати.

Єлена була так подражнена, що не могла зрозуміти о що старому ходить.

— Мушу вас, княжно, тепер оставити! — сказав старий, піднимаючись із сидженя. — Не хотів би я, щоб мене тут хто побачив, а також щоб в дома відкрили мою неприсутність. Прошу не забувайте, яка моя порада — на разї мовчіть!

Поклонив ся низенько й бічними дверми вийшов із кімнати.

Хвилю ще стояла Єлена непорушно посеред кімнати. Не здобулась навіть на слово подяки старому. Кров її горячково товкла ся в бючках.

Нарештї на-пів свідома впала на крісло.

— Та чи те все не є лиш сном? — шепотїла. — Він не мавби бути правдивим князем Нелїдовим? О, тепер вже розумію чому стільки недовіря відчувала я до нього! Було се якесь дивне прочуте!

Як же він з кождим словечком мусить числити ся, щоб не зрадити себе! — всміхнула ся.

О, мій Боже! — добавила за хвилю в розпуцї. — І я мала би повірити всю свою будучність в руки такого чоловіка? Мала-б я віддати ся за нього лиш на се, щоб він міг цїле майно князя для себе загарбати?

Нї, нї! — крикнула дико. — Коли лиш догідний час до сього наспіє скажу йому прямо, що він не є тим за кого себе представляє, та що всї його наміри я гаразд прозріла! Тодї також і він мене боятись ме! Тодї наше положенє зрівняєть ся!

Але чи сим я дійсно зможу звільнити себе від нього? — здрігнула ся й зараз зареготалась.

— Нї, нї! — шепотїла трівожно. — Він все грозити ме менї, що виявить мою тайну старому князеви!

Була сильно подражнена. Її думки почали путатись. Після якогось часу доперва отрясла ся із них й сказала, піднимаючи рішучо голову.

— Щоб не було — а спробую! Може дійсно оставить мене, коли дізнаєть ся, що маю його в своїх руках й знаю його тайну!

Коли другої днини, як звичайно після обіду, Ерик прибув до князя в гостину, сейчас запримітив зміну, яка зайшла в цїлому поведеню Єлени.

Була якась дуже певна себе й прямо визиваюча, не

була вже так поважною й мовчаливою, як звичайно в його присутности. Видно щось її оживляло.

Хотів доконче дізнати ся яка є причина тої зміни, але ні на хвилю не оставав із ньою на самотині й сильно неспокійний вернув домів.

Єлена свобіднійше відіхнула після його від'їзду. Була се для ньої незвичайна мука грати перед князем давну ролю, коли тепер все так щасливо для ньої обернулось.

Старий князь почував себе не зовсім добре тої днини й тому зараз після від'їзду братанка відійшов до своєї кімнати.

Коли Єлена вернула до свойого будуару, покоївка подала її лист, який тільки що післанець приніс. Єлена глянула на адресу й сейчас пізнала письмо директора Леопардього.

Директор дуже просив її бодай раз ще виступити у цирку. Ходило якраз о представлене на добродійну ціль, о що старали ся найвизначнійші горожани того міста, а лист був так промовляючий до чувств, що Єлена майже із жалем великим сховала його в кишеню.

— Ні, ні, мій добрий пане директоре! Сим разом я не зможу вам допомогти! — шепнула із сумною усмішкою.

Старала ся свої думки звернути на инші справи, але се якось не йшло. Не могла оперти ся покусі, щоб не поговорити з директором й особисто пояснити йому чому відказуєть ся від участи у виставі.

Вечеріло вже. Чому-ж би не могла поїхати у місто й там розмовитись із Леопардім?

Приказала скоро запрягти коні й заявила князеви, що має деякі важні справи в місті поладнати.

Незабаром була вже в місті а спинивши повозку на розі вулиці, сама пішла до цирку.

Не застала там Леопардього, мав однак скоро вернути, бо за годину назначений був початок представленя.

Єлена зітхнувши, сіла в директорській кімнаті й рішила ждати на нього.

— — — — — — — — — —

В той самий час, по другій стороні цирку, відгравала ся дивна сцена.

Мис Нелі, королева тигрів, нетерпеливо вижидала

стрічі із Вайтлендом, що очевидно з розмислом сторонив від ньої.

Доперва сьогодня вечером вдало ся її заглянути його і, користаючи із нагоди, приступила до нього ввічливо кланяючись.

Молодий артист хотів виминути її, але вона так станула в дорозі, що мусів спинитись, коли не хотів показатись простаком.

— Ах, пане Вайтленд, добре що вас бачу! — кликнула. — Я так вижидала нагоди, щоб поговорити із вами в чотири очі, а ви немов з розмислом мене виминаєте! Мушу признати, що се мене дуже боліло!

Вайтленд хотів заперечити, але се йому не вдало ся. Сей докір його немило вразив й він бажав сю розмову чимскорше покінчити.

— Я-б хотіла зробити вам одно предложенє, пане Вайтленд! Маю до вас велике довірє й бажаю поділитись із вами моїм наміром, який я рішилась перевести в житє!

Бачите, я досить богата, щоб не потребувала жити в безнастанній зависимости, тому бажаю заложити щось на власну руку й про се якраз хотілаб із вами поговорити! Маю намір виїхати в Америку й там на власну руку повести цирк, та до того ще потребую декілька добрих сил.

Не думаю також своєї трупи визискувати й кождому дам спромогу доробити ся відповідного майна.

Ви, пане Вайтленд, є першим, перед ким я звіряюсь! Чи хотілиб ви мені в сьому підпринятю допомогти?

Вайтленд здивував ся чимало. На таке предложенє він не був приготований!

— Дивне ваше предложенє, мис Нелі! — І в думці мені не було, що ви моглиб щось подібного мати в намірі!

— Якраз, признаюсь вам, від давна вже я про се думала! Перед ніким однак сього не зраджувала! Розважте, пане Вайтленд, скілько користи в сьому для вас!... Підчас, коли ви тут трудите ся за нужденну платню, у мене мати мете ще доходи із загального зиску і в короткому часі зложите собі поважний маєток!

Вайтленд всміхнув ся незначно й спустив очі. Було йому тяжко відкинути се предложенє, не образивши її.

Королева тигрів приглядалась йому в горячковому

вижиданю. Збіліла й тремтіла наче осиковий листок.

— Не можете рішитись, пане Вайтленд? — спитала його після хвилї. — Чому вам так тяжко се приходить?

— Над сим предложенем треба гаразд застановитись, — вимавляв ся Вайтленд. — Бачу ясно всї користи вашої пропозиції, але не можу її приняти, бо відносини мої так складають ся, що не можу вибратись із відси! Я-б радо пристав до вас, але є важні причини, що мене тут спиняють!

Артистка поблїдла й так на нього глянула, що він аж затремтїв.

Лице Нелї змінило ся нагло. Вдивилась в нього остовпілим поглядом й по хвилї сказала придавленим голосом:

— Пане Вайтленд! Чому ви такий нещирий супроти мене? Чому не скажете менї всю правду? Чи ви дійсно думаєте, що я не знаю які то причини так цїпко вас тут придержують?

— Панї — ви знаєте, що мене тут — придержує? — з трудом видусив із себе.

— Розумієсь! — злющо засміялась — Знаю про ваші симпатії до донни Долєтти! А загадочна неприступність її в теперішню хвилю ще збільшила вашу пристрасть й додала її більше принади у ваших очах.

Ха, ха, ха, ха! — гірко зареготала ся мис Нелї. — Так бачите, що знаю о що вам ходить!

Вайтленд обкинув її гнївним поглядом.

— Помиляєтесь, мис Нелї! — сказав холодно. — Нї, се мене не стримує! Ваші здогади зовсїм блудні!

— Блудні?! — повторила артистка з огірченем. — Чи дійсно хочете се в мене вговорити? Чи думаєте, що я не запримітила як ви змінились, відколи донни Долєтті нема між нами? Чи-ж не бачу як стороните від людий? До чого та пристрасть вас доведе?!

Засміялась остро й знова спитала:

— Чи бачите тепер, як вмію читати, що в вашому серцю містить ся?

Вайтленд, обурений тим, випрямив ся та з гнївом відповів:

— Не знаю, моя панї, як се ви можете втручуватись у мої особисті справи! Я не з'обовязаний оправдуватись

перед вами й прошу вас, мис Нелі, перестаньте слідкувати за мною. Не хочу бути під вашим доглядом, пані!

Нелі ще більше поблідла й затремтіла.

— Й ви відважились мені се сказати? — заскреготала. — Памятайте, що я вам сього ніколи не забуду!

Приступила ще близше до нього й просичала крізь зуби, вогнистим поглядом його прошиваючи:

— Чи знаєте, що серце ваше належить до негідниці, що вашими чувствами тільки граєть ся? Прошу, спитайте лиш барона Редерна, чи ваша любка його не наділяє вже своїми ласками? Він вже цілком отверто говорить про те, що знає про неї далеко більше, як другі прочувають!

Того вже було за много Вайтлендови. Випрямившись із достоїнством, обкинув донощицю погірдливим поглядом і крикнув:

— Раджу вам більше зважати на ваші слова, панно Нелі! В противному разї можете жалувати свойого нахабства супроти чесної товаришки!

Се сказавши, відвернув ся, й навіть не глянувши на неї, пішов до стайні.

Мис Нелі дивилась за ним, прямо казячись зі злости. По хвилї затиснула кулак й воркнула:

— Дорого заплатиш за се, що тепер сказав!

Ге, ге, ге! пане Вайтленд! Ми ще почислимо ся, а тодї дізнаєтесь, що се значить заслужити собі на ненависть королевої тигрів.

Звернула ся тепер до кліток диких звірят, не запримітивши навіть за слупом стоячого мистра Джона, що підслухав цілу її розмову із Вайтлендом.

Висунув ся тепер наче тінь за ньою, але вона в горячковому обуреню не запримітила того.

В кілька хвиль пізнїйше увійшла до проділу, де були приміщені клїтки львів і тигрів.

Оглянувши їх, пішла до своєї ґардероби.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Тимчасом Вайтленд підійшов до стайні, а поклепавши свойого коня по шиї, дав йому грудку цукру.

Нараз почув позад себе легкий хід, а коли відвернув

ся, аж скричав із радости й витягнув обі руки на привитанє.

Перед ним стояла Єлена.

— Ах, як ся маєте, донно Долєтті? Радію цілим серцем, що ви прийшли до здоровля! Слава Богу, що випадок сей не оставив ніяких злих наслідків по собі!

Єлена розглянула ся в'округ, а запримітивши цікаві погляди присутних, шепнула:

— Ходіть зі мною, пане Вайтленд. Маю з вами дещо поговорити на самоті.

Перейшли до переділу диких звірят, бо там надіяли ся без перешкод разом поговорити.

— Я вже так бажала поговорити із вами! — почала Єлена, завстидавшись троха. Маю бо велику просьбу до вас! Від барона Редерна дізналась я, що ви були присутні при тому, як я впала із коня та що ви знаєте про моє властиве імя!

— Се я вже здавна відчував! — відповів Вайтленд, питаючим поглядом вдивившись в її лице — але ніколи не міг собі пояснити, чому то ви ховаєтесь під чужим іменем!

— Зараз дізнаєтесь про се! — шепнула Єлена. — Коли передше я враз з сестрою Ільоною в цирку виступала, зовсім не думала, що моя доля так скоро змінить ся!

Аж на смертній постелї моя мати заявила, що я є дочкою князя Нелїдова та що він після її смерти готовий мене приняти як свою дочку. Тепер зрозумієте, що не легко було менї оставити моє занятє й переносити ся в незнані околиці.

З уст Вайтленда вихопив ся оклик здивованя.

Князь, батько мій — тягнула дальше Єлена — знає про се, що я давнїйше в цирку зарабляла на хліб щоденний, але тепер я мусїла запевнити його, що про минуле з ніким не буду говорити!

З початку любувалась я роскішним житєм, але по часї мене нудьга обняла і почала я тужити за давною свободою та давним товариством!

Чи розумієте тепер, пане Вайтленд, чому я рішилась під чужим іменем в цирку виступати? Зробила я се тому,

щоб бодай через декілька годин бути вільною й свобідно побуяти у вирі забутя.

— Мій Боже, Єлено, що за божевіле! — кликнув Вайтленд здивовано. — Чи-ж ви, пані, не обавляли ся, що котрого будь дня можуть вас підглянути?

Єлена засміяла ся й потрясенем голови заперечила сьому.

— Я все так добре підготовила, що не потребувала того обавляти ся.

Довший час я так виступала й нїхто навіть не догадував ся нїчого.

Я же була щасливою, маючи бодай тих кілька годин свободи й від тоді я почувала ся несогірше в сїй новій вітчинї!

Аж сей нещасний вечір, підчас якого я впала із коня, зрадив перед вами та бароном фон Редерном мою тайну!

Дальше, підчас моєї слабости одного дня батько мій згадав, що пізнав ся із вами й розмавляв. Та можете собі представити, як тремтїла я на саму думку про те, що можете мене зрадити хочби одним нерозважним словом!

— Нї, Єлено, сього я не зробив! — всміхнув ся Вайтленд. — Колиб же се ненарочно стало ся, не бувби я навіть в силї предвидїти, які наслїдки моглиб із того для вас виринути!

— Якраз тому я бажала із вами поговорити! — перебила йому Єлена. — Адже-ж ви зможете ще коли стрінутись із батьком та в розмові із дечим непожаданим для мене вихопити ся!...

Прошу Вас й заклинаю на нашу приязнь, не зрадьте нїколи й перед нїким, що ми колись передше знали ся!

Директор Леопарді також про се знає й він мене запевнив, що буде мовчати!

— А барон Редерн? — спитав Вайтленд.

Єлена зблїдла й мимохіть затремтїла.

— Колиб він не хотїв змовчати, то не осталоб менї нїщо иншого, як признати ся батькови до всього й просити прощеня! — шепнула беззвучним голосом. — Сподїю ся однак, що барон не буде із сим носити ся!...

А ви, дорогий приятелю, — добавила, наближаючись до нього із чарівною усмішкою на устах — запевнїть мене, що також заховаєте мою тайну! Не зможемо вже так

часто стрічати ся, бо від тепер вже не буду виступати в цирку й відносини мої незабаром зовсім перемінять ся!

Зітхнула легко при послідних словах.

Вайтленд взяв обі її руки в свої долоні.

— Будьте супокійні, панно Єлено! — сказав — із моєї сторони не потрібно вам обавляти ся нічого. Бажаю вам щастя на новій дорозі житя й маю надію, що в короткім часі пані забудуть своє давне, бурливе житє!

Знова обоє всміхнули ся, але грудь Єлени високо підняла ся — вона глубоко зітхнула.

— Буде мені дуже тяжко навикнути до супокою й раз-на-все забути бурливе та повне змін житє артистки — але так мусить бути!

Сьогодня я прийшла сказати директорови, що безуслівно не можу взяти участи в тому представленю що уряджують на добродійну ціль. Мушу раз-на-все зірвати із минувшиною!

— Чи пані вже говорили із Леопардім?

— Ні! Якраз вижидаю його!

— Погляну, чи вже прийшов — зараз верну!

Сердечно стиснулись за руки і Вайтленд перейшов довгими сіньми аж до кімнати директора.

Єлена глубоко задумала ся. Розмова із Вайтлендом порушила спогади про давно минуле й заставила її тим більше подумати про будучність. Зміна житя не була легкою для ньої.

Підчас того, як розмавляла із Вайтлендом, вона не доглянула, як втворили ся двері від ґардероби та як мис Нелі, заглянувши їх занятих розмовою, страшенно поблідла.

Вона зручно висунулась із ґардероби та сховала ся помежи клітками, щоб підслухати їх розмову, а хоч не могла почути слів розмови, то всеж таки зрозуміла, що була вона дуже сердечною.

Коли же Вайтленд на пращанє взяв Єлену за обі руки й через декілька хвилин тримав їх у своїх долонях, тоді Нелі лиш з великим трудом здержала в собі крик болю й заздрости.

Тепер була вже певною, що вони мають якісь зносини межи собою та що Вайтленд лиш викручував ся перед ньою.

Коли Єлена остала сама й сумно задумала ся, в Нелиній голові уложила ся думка страшної пімсти над ненависною суперницею.

Зручним рухом підсунула ся до клїтки із пантерами, втворила дверцята і з чортівською усмішкою на устах побігла у свою ґардеробу.

Єлена не знала про те, в якій небезпецї находить ся, бо звернена була плечима до клїтки.

Нараз вибігла із клїтки найбільша пантера.

Страшний крик добув ся із уст дївчини, та заглушило його ще страшнїйше вите дикого звіряти, почім знова все втихомирило ся!

РОЗДІЛ LXXXI.

НАД ОБРИВОМ.

Пробудившись із глубокого сну, Стеттен втворив очи і щаслива усмішка появила ся на його лици.

Ґрафиня приступила до нього й спитала як почуваєть ся тепер.

Відітхнув глубоко а тодї із усмішкою вдоволеня відповів:

— Так менї легко тепер, начеб який великий тягар ізсунув ся із мойого серця! Вже давно я не чув ся так добре, як сьогодня!

Підняв ся троха а розглянувшись спитав:

— Де Лївія, де моя доня? О, Боже! — шепнув тремтячим голосом. — Чи не був се тільки сон, що вона була зімною й так щиро говорила? О, скажіть менї, чи се правда, що Лївія тут була й руками своїми гладила мене по лици? Чи се дійсно не був тільки сон?

— Нї! — промовила зворушена ґрафиня. — Лївія дійсно тут була!

— А чому знова пішла? — спитав сумно.

— Пішла, щоб заспокоїти тих, що з ними жила до-

тепер! Але вона незабаром верне, бо так приобіцяла. Вона сама вже десь стужилась!

Хорий знова положив ся й руки зложивши на грудях, підняв в гору повні вдячности очі.

Знова пригадав собі Лївію як вона щиро голубила його, вклякнувши побіч його нужденного леговиска, і він, примкнувши очі, тяжко задумав ся.

Ґрафиня сиділа побіч нього та від часу до часу неспокійно споглядала на його лице.

Так минала година за годиною. Стеттен почав вже суятитись й неспокійно позирав в сторону сходів, чи не почує легесенького ходу та не побачить стрункої постаті своєї дитини.

Але ось вже й день минав а Лївія не вертала.

Несупокій Стеттена змагав ся з кождою хвилею й ґрафиня ледво на силу вмовила в нього, щоб бодай кілька ложок їди приняв.

Коли запав вечір, хорий почав ще більше суятити ся й нарікати, а імя Лївії майже все було у нього на устах.

Ґрафиня не вміла собі того всього пояснити — адже ж Лївія обіцяла скоро вернути!

Може вона в день не мала відваги прийти сюди, то певно в ночі прийде! — потішала себе в духу й старала ся хорого заспокоїти.

Але і ніч минула ,а Лївія таки не вертала.

Були се страшні хвилї для нещасного батька, що тужливо вижидав повороту своєї дитини.

Ґрафиня дивилась на нього із співчутєм й старала ся перед ним закрити власний несупокій.

Коли знова почало свитати, хорий розглянув ся по пивниці й тяжко зітхнув.

— Вона не вертає! — нарікав. — Сюди прийшла із вами лиш з милосердя, та з милосердя тільки була так чутливою для мене, вернувши однак до свойого окруженя встидаєть ся тепер свойого нещасного батька!

— О нї, пане! — боронила її ґрафиня. — Оскілько я пізнала Лївію, то вона занадто добра та шляхотна, щоб своїм батьком погорджувати! Хто знає, що там стало ся та що запинило її поворот! — додала для заспокоєня старця.

Але Стеттен не дав ся заспокоїти.

Його жаль змагав ся з кождою хвилею.

— Може її серце вже заняте й вона не хоче задля батька посвячувати щастя своєї любови! — нарікав він неначе до себе кажучи! — Може надумала ся, що се пошкодилоб її, коли призналаб ся до мене й тому вже й на відатись до мене не хоче!

Помимо огірченя, яке відчував, йому таки жаль було дитини й він шепотів:

— Коби хоч її що злого не стало ся!

Потім знова прийшло йому на думку, що вона встидаєть ся свойого батька й вже більше не верне.

Так прийшов вже й другий вечір, а Лівія не вертала. Страшна розпука обняла бідного Стеттена. Почав знова горячкувати.

Ґрафиня не могла дивити ся на його біль й надумувала ся, чи-б знова не піти по Лівію й спровадити її до батька.

Все ще однак мала хоч слабу надію, що вона сама верне.

Але вже й третий день минув, а її надії не здійснили ся.

Стеттен заспокоїв ся — лежав немов запаморочений, з очима в одно місце впяленими.

Від часу до часу тілько зітхав й воркотів щось незрозумілого під носом.

Ґрафиня не була також в силї здавити свойого несупокою. Якийсь внутрішний голос підшептував її, що Лівія не з доброї волї сторонила від батька та що важна якась справа її задержує.

Коли нарештї знова надійшов вечір а розпука Стеттена що раз то змагала ся, ґрафиня рішила побачити, що стало ся із дївчиною.

Хорому сказала, що вибираєть ся в сусїдне село за поживою, а дійсно пустилась в сторону Бурґдорфу і то так скоро, що ледво їй духу ставало.

Увійшла до малої крамнички, щоб деяких річий купити й рішила зручно про Лівію розпитатись.

Підчас, коли купчиха важила деяку поживу, вона зачула із сусїдньої кімнати розмову двох мущин.

— І хто-ж другий міг би панну Стеттен убити? — спитав один із них. — Лиш вона одна могла се зробити!

Колиб була невинною, то сказала би, де була тої ночі!

По що-б робити якусь тайну із того?

Імя панни Стеттен так поділало на ґрафиню, що вона почала так сильно тремтіти, що аж коліна під нею вгинались.

Зібралась однак на відвагу й спитала:

— Чи може яке нещасте тут стало ся?

Купчиха здивовано глянула на неї.

— Чи пані ще нічого не знають? — спитала. — Перед двома днями застрілив хтось дочку тутешнього дідича, панну Аделю фон Стеттен, а підозріне впало на її своячку, панну Лівію!

Ґрафиня, скрикнувши здавленим голосом, впала на крісло й лице закрила руками.

— Всемогучий Боже... Лівія... моє прочуте!

Купчиха здивовано глянула на неї.

— Так є, Лівія, дочка дідичевого брата і його вихованка! — добавила купчиха. — Можете, пані, представити собі, яке здивоване се викликало в селї, коли її увязнили!

— Чи мають які докази, що вона се зробила? — спитала ґрафиня тихим голосом.

— Певно! Чи-ж се хиба не є достаточним доказом, що вона не хоче сказати де була тої то ночі, коли стало ся се убійство?

— А коли-ж се стало ся? — спитала ґрафиня в горячковій цікавости.

— Перед трома днями. У вівторок вечером знайшли убиту в парку!

— Вівторок вечером! Милостивий Боже! Так се правда! — заридала ґрафиня й двоє сліз покотило ся по її личку. — О, Боже, коли він про се дізнаєть ся!

Відчуваючи на собі цікавий погляд купчихи, ґрафиня скоро заплатила й вийшла із крамниці.

Купчиха здивовано поглянула за нею, не будучи в силї пояснити собі її поведеня.

Ґрафиня йшла дорогою непевним ходом, а в голові у неї так крутило ся, що мало що не впала на землю.

— Мій Боже, мій Боже! — зітхала. — Лівія увязнена за убійство! Бідна, бідна дитина!

І тяжкі сльози неустанно спливали по її личку. Її біль був так великий, що вспокоїти ся не могла.

Майже несвідома того, що робила, вона вернула ся тою самою дорогою, що перше прийшла.

Вернувши до руїн, вона сходами зійшла в долину, але на силу тільки се зробила.

Коли Стеттен зачув хід, підняв ся із ліжка й крикнув зрадївши:

— Лївія!

— На жаль, се не Лївія! — відповіла ґрафиня придавленим голосом, приступаючи до нього.

— Де пані були так довго? — спитав з легким докором, а лице його виражувало розчароване. — Добре, що ви хоч вернули. Для мене ся самітність невиносимою була.

Нараз скричав і вдивив ся остовпілими очима у даль.

— Пані, ви були у Лївії й знова хотїли її привести сюди! — сказав без віддиху. — О, не відпирайте ся, бо з лиця вашого читаю, які прикрі вісти приносите менї.

Ґрафиня із зойком впала на крісло та в розпуцї заломила руки.

Стеттен підняв ся із свойого леговиска і неспокійно вдивив ся в її лице.

— Благаю вас, пані, не виставляйте мене на дальші муки! — Кликнув благаючим голосом. — Все знесу, крім тої непевности! Чи може що злого стало ся Лївії, або чи може вам сказала, що не хоче мене більше знати?

І заплакав руки заломивши.

— О, Боже, Боже, лиш не се! Всього прийму ся, лиш не хочу, щоб дитя моє викинуло мене із серця свойого.

— Сього би Лївія нїколи не зробила! — сказала зворушена ґрафиня. — Булаб напевно прийшла і не оставилаб вас в нещастю, колиб нещасна доля силою не стримала її! Бідну, нещасну доню вашу, страшна недоля постигла...

Із грудий Стеттена добув ся хрипливий голос. В смертельній трівозї підняв ся і вхопив ґрафиню за рамя.

— Кажіть, пані, що стрінуло Лївію — кликнув. — Ради Бога, говоріть, пані!

— Вашу дочку підозрівають — о убійство і — увязнили її! У вівторок вечером, коли вона була у вас, хтось у парку застрілив її кузинку Аделю, а коли Лївія вернула, її увязнили як підозрілу!

— Всемогучий Боже!' — зойкнув нещасний батько і впав на землю.

— Моє дитя! Моє бідне дитя — убійницею! О, Боже, якже Ти на се позваляєш?

Заломив руки в страшній розпуці.

Ґрафиня не здержувала його в сьому, знала бо із досвіду, що тут ніякі слова потіхи не поможуть.

Але його страх переміг біль. Звернув своє бліде лице до ґрафині й спитав:

— І як вони могли увязнити мою дочку? Се-ж зовсім ясне, що се не вона, бо-ж якраз тоді була із нами! Адже-ж одним лиш словом може виказати свою невинність — чому-ж вона сього не сказала?

Ґрафиня здрігнулась, побіліла й широко втворила очі.

— Питаєте чому? — кликнула під впливом наглої думки. — Вонаж сього не хотіла сказати зі взгляду на вас! Се-ж було тільки випливом щирої дитячої любови! Не хотіла вас зрадити й воліла все терпінє сама перенести!

— Всемогучий Боже!

Бідний, нещасний старець, наче громом поражений, впав на своє леговиско й заридав із тяжкого болю та розпуки.

Ґрафиня плакала тихо. Вже тепер майже жалувала, що зрадилась із своїм здогадом, а чейже не могла була того знести, щоб мовчати!

Поглянула в бліде лице Стеттена й злякала ся страшного виразу.

— Лівія хоче посвятити ся задля мене? — зойкнув нещасний батько. — Але-ж я не можу на се пристати. Не смію наражувати житя своєї дитини, щоб самому вратуватись! Ні, ні! Все посвячу на се! Що-ж мені залежить на мойому житю, коли ходить о долю моєї дитини?

Замовк на хвилю, відтак знова почав:

Піду до судіїв і скажу, що моє дитя у мене було! Нехай звільнять Лівію, а мене нехай за се до вязниці вкинуть! Мушу йти дитя своє ратувати!

І сльози його слова придавили. Зірвав ся й хитким ходом пустив ся до сходів, але поки ще дійшов до них, безсильний впав на землю.

Ґрафиня підняла його й відвела назад на леговиско. Стеттен замкнув очи й уста затиснув із болю.

Лежав він так цілими годинами, прибитий горем, незраджуючи внутрішньої бурі та болю, що його душу розривали.

Яка довга, страшна ніч була!

Ґрафиня не могла заснути. Сиділа побіч леговиска бідного Стеттена, забувши давну ненависть, бо бачила в ньому лиш нещасного чоловіка, до якого почувала найживійше співчутє.

Рано, другої днини, Стеттен почував ся дуже обезсиленим. Ще раз попробував дійти до сходів, але зробивши кілька ступінів мусів вернути ся й тяжко зітхнувши впав на своє леговиско.

— Пожду ще один день! — шепнув сумно. — О, як сей час нескінчено довгий! Як же страшно тужу за своєю дитиною... і щоб я дав за се, коби лиш міг вкоротити муки моєї дорогенької Лївії!

Година за годиною сунулись поволи, а коли настав вечір, ґрафиня оставила хорого на якийсь час й сама вийшла троха на свіжий воздух, бо в підземній задусї голова її шалено розболїла.

Йшла поволи у ліс, але думкою все була коло бідної Лївії та її нещасливого батька.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Колиб опущений та горем прибитий Раймунд фон Стеттен міг був заглянути до богато урядженої кімнати свойого брата, бувби мав милосердє та співчутє до того зломаного чоловіка.

Після похорону Аделї, він ходив несупокійно по кімнаті й обавляв ся всякої стрічі із домашньою прислугою.

Замикав ся тепер нераз цілими годинами у своїй кімнаті і зганяв час занятий чорними думками.

Так і сьогодня сидів коло бюрка, сперши голову на руку, а в другій тримав перо, але папір, що перед ним лежав, був незаписаний, хоч вже більше чим годину над ним пересидів.

В приступі розпуки вже кілька разів хотів собі житє відібрати, але якийсь страх все здержував його від того.

Де-б він не був, всюди переслїдував його образ вла-

сної дитини, а якийсь внутрішний голос все грізно за ним кликав: „Убійнк!" Не міг знайти супокою ні в день, ні в ночі!

Зойкнув із болю й нервово пересунув рукою по сивому волосю. Відкинув перо й почав несупокійно ходити по кімнаті.

Нараз хтось постукав у двері й на порозі станув старий слуга, Юрко.

— Нехай ласкавий пан вибачуть мені, що перешкаджаю! — сказав. — Але мушу сказати, що маю на серцю. Знаю, що панна Лівія не була причиною того убійства, ласкавий пане!

Стеттен хитнув ся, немов злого духа побачив перед собою і вдивив ся остовпілими очима на слугу.

— Що ти — говориш? — ледво вистогнав. — Звідки ти знаєш, що — Лівія не була причиною — того убійства!

— Знаю се напевно, ласкавий пане! Навіть знаю, де вона перебувала ту ніч!

Лице дідича смертельно збіліло. Вхопив ся за поруче крісла, щоб не впасти.

— Розповідж мені все, що знаєш, Юріє! — сказав хрипливим, придавленим голосом.

—Ласкавий пан пригадують собі напевно, що мене звільнили були у вівторок і я вибрав ся до Ербдорфу, у відвідини до брата. Вертаючи побіч старих руїн, що може о яку годину дороги із відси находять ся, я почув якісь голоси. Здивований тим, я розглянув ся в'округ й тоді заглянув наближаючі ся дві жінки.

З цікавости я сховав ся в корчі. а коли вони зараз таки побіч мене перейшли, я пізнав голос панни Лівії, ласкавий пане!

Перейшли побіч мене живо заняті розмовою, а що було ще ясно, я добре пізнав її лице при світлі місяця.

Видалось мені се дуже дивним, коли я побачив панну Лівію в товаристві чужої жінки в таку пору, та в так безлюдному місці, тому я остав в корчах підглядаючи куди вони підуть.

На моє здивоване я побачив як вони звернули на ліво із дороги й зникли в руїнах!

Стеттен прислухував ся тому оповіданю із запертим віддихом й закамянілим зі страху лицем. Опісля обкинув

його пронизуючим поглядом. Юрко мимохіть здрігнув ся.

Однак він скоро прийшов до себе й так дальше говорив:

— Те все, що в послідних днях зайшло, так мене прибило, що навіть на думку мені не прийшло, що своїм зізнанєм можу допомогти бідній панночці! Доперва коли панну Лівію увязнили, я пригадав собі все те, що бачив! Я бажав поспитати ласкавого пана, колиб то я міг піти у місто й там перед судом своє зізнанє зложити!

Стеттен затремтів й скоро приступив до слуги.

— Ти сього не зробиш, Юрку! — кликнув застрашений. — На разї се мусить остати нашою тайною. Се, що моя братаниця зникла серед тих руїн, має якраз звязь із цілою справою, однак я самий мушу найперше прослідити се, поки будеш міг в суді се виявити!

Не жадаю від тебе чогось невластивого, але хочу, щоб ти свої зізнаня відложив ще на кілька днів. Найперше мушу дізнати ся, що моя братаниця там робила! Юрку, ти мусиш мені приобіцяти, що не зробиш нічого без мойого позволеня. Се моглоб кинути дуже погане світло на цілу мою родину!

Се кажучи, приступив дідич до каси, виймив звідтам звиток банкнотів й подав їх слузї.

— Возьми й мовчи, доки я не розвідаю як справа маєть ся!

Юрко подякував і сховав гроші в кишеню. Лице його сіяло із радости. Поклонив ся й хотів відійти, коли його Стеттен спинив.

— Хочу ще, щоб ти мені допоміг прослідити сю тайну, Юрку! — сказав. — Ще сьогодня вечером ти й Федько підведете мене до руїн! Може в сей спосіб вдасть ся мені розвязати сю загадку! Однак від вас обох мушу жадати повної мовчанки.

Приказав ще прикликати Федя, що сейчас прибіг до пана.

Лице хлопця зраджувало затаєну цікавість, а його погляд допитливо спочав на дідичеви.

Стеттен схопив ся із сидженя й скоро приступив до нього.

— Маю з тобою щось важного поговорити! — сказав, обкинувши хлопця пронизуючим поглядом. — Мусиш мені допомогти в певній справі, яку я рішив доконати!

Від кількох днів в нашій околиці появив ся чоловік, що мене все переслідує й за мойого брата подаєть ся! Маю найпевнійші докази, що мій брат помер в Америці, та що сей другий є лиш простим обманцем.

Мені дуже на тім залежить, щоб того чоловіка тихцем позбути ся і тому хотів би я зловити його та перевести у місце, де-б його зависних переслідувань я вже більше не потребував обавлятись.

Ти з Юрком допоможете мені затягнути його до Голберґа; там я знаю місце, де його на разї буду міг сховати. Не буде се зі шкодою для вас, коли мені допоможете в сьому. Коли справу доведу до кінця, кождий із вас дістане від мене по 100 марок!

Лице хлопця засіяло щасливою усмішкою.

Спустив очи в долину, запевнюючи:

— О, певно, ласкавий пане! Прошу тільки означити час, коли будемо мали забратись до того!

— Скажім, сьогодня вечером о 6-ій годині! — відповів Стеттен непевно. — Щоб не звернути уваги на се, ідіть самі в сторону руїн, а там заждіть на мене!

— Добре, ласкавий пане!

Тільки що хлопець вийшов, схопив ся Стеттен з місця й збурений почав бігати по кімнаті.

— Того мені ще треба, щоб Юрко язиком путав! — воркотів розгорячкований. — Сей чоловік мусить мовчати! Не сміє він зрадити, що того то вечера бачив Лївію коло руїн, бо через се я-б самий міг попасти в небезпеку!

Мій Боже! — зойкнув, стискаючи обома руками виски. — В які страшні клопоти ввела мене ся страшна година!

Замовк на хвилю, потім додав:

— Ні, ні! Не спічну, доки його в яке певне місце не сховаю, щоб не потребував його обавлятись, що він перед світом виступить як мій брат!

Вечером мусить вдати ся! — сказав. — Тоді доперва зможу свобіднійше відітхнути!

Коли вечір запав, Стеттен вийшов бічною фірткою із своєї палати й пустив ся в напрямі до ліса. Був сильно подражнений а дорога видала ся йому нескінчено довгою.

Коли вже наближав ся до руїн, нагло почув тихе накликуванє а відвернувшись, побачив наближаючих ся обох слуг.

— Добре, що хоч точно явили ся! — сказав. — Там, за цегольнею ждуть коні із возом! Коли лиш туди дістанемо його, то справа наша виграна!

Коли доходив до руїн ,легко затремтів.

При вході ще задержав ся, а відвернувшись до слуг, шепнув:

— Вижидайте тут, поки вас не закличу! Хочу найперше самий зійти. А не забудьте, що вам треба зробити, коли вже у віз його дістанете!

Коли сходив по сходах, його хід зачув хорий й піднявшись скоро на ліжку, дивив ся напружено в сторону сходів.

При слабому світлі ліхтарні, не міг його в першу хвилю пізнати, нараз же скричав в голос та в великому здивованю спитав:

— Се ти — Гуґо?!

— Так, се я, Раймунде! — сказав новоприбувший, сідаючи при ліжку хорого.

— Чи ти самий? — спитав, розглядаючись по пивниці.

— Зовсім самий! — потвердив притакнувши головою.

— Так добре! — шепнув Гуґо. — Маю з тобою ще дещо поговорити! Чи ти вже чув про нещастє, яке мене й Лівію дігкнуло?

Хорий мовчав через хвилю. Потім шепнув:

— Мій Боже! Так ти мене пізнав, Гуґо? І не відпекуєш ся вже мене...

Після хвилї говорив дальше:

Се нещастє певно тебе так змінило, Гуґоне! Рука Божа тяжко тебе діткнула; ти стратив одиноке дитя своє!...

Бідний, бідний брате! Відчуваю, що се значить стратити одиноке дитя! Я, що самий тремчу о житє Лівії!...

— Так ти вже знаєш, що стало ся із нею? — випитував молодший брат, вдивившись пронизуючим поглядом в його лице.

НОВІ КНИЖКИ!

СВОЯ СТРІХА — СВОЯ ВТІХА

або

ЧУДО В СТРУПКОВІ

листи стужених жінок до своїх чоловіків в Канаді. Ціна 35ц.

ЧОРНОГОРА

Народні читанки в 4-ох частях, а то:

Гуцульська Читанка;

Пекло та Муки Пекольні;

Порука;

З „Подорожі до Київа"

всі ті 4 вельми цікаві читаночки 60ц.

ПРО СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

написав Р. Давний. Ціна 25ц.

ДРАМАТИЧНІ:

Як козам роги виправляють	25ц.
Так вам треба	25ц.
Лікар - шуткар	25ц.
Як жінки чоловіків морочуть	30ц.
В галицькій неволі	25ц.
Великий Молох	50ц.
Базар	25ц.
По ревізії	20ц.
Настоящі	20ц.
З розгону	15ц.
Куплети	15ц.
Комедія про чоловіка...	15ц.
Осінні ночі	20ц.

ВИРАБЛЯЄМО ПЕЧАТКИ ДЛЯ ТОВАРИСТВ

гранчасті, округлі та півкруглі в ціні від $2.00 до $2.50

Пишіть за всякими драматичними підручниками на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA ACCORD

216 DUFFERIN AVE., — — WINNIPEG, MAN.

43-ИЙ СПИТОК СЬОЇ ВЕЛИКОЇ ПОВІСТИ ВИЙДЕ З ДРУКУ ДНЯ 24-го СЕРПНЯ 1923 р.